

Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens proposition 2005/06:6 Flyktingskap och förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning jämte motioner som väckts med anledning av propositionen och under den allmänna motionstiden 2005.

I propositionen föreslås att personer som känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning, och som enligt nuvarande bestämmelser ges skydd som skyddsbehövande i övrigt, i stället skall få skydd som flyktingar. De lagändringar som förslaget innebär skall träda i kraft samtidigt som den nya utlänningslagen, den 31 mars 2006.

I motionerna tas bl.a. upp frågor om vad som inkluderas i begreppet kön, betydelsen av att dölja sin sexuella läggning, inre flyktalternativ, förföljelse inom den privata sfären, beviskraven och frågan om permanent uppehållstillstånd till offer för människohandel.

Utskottet föreslår att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att regeringen skall återkomma med ett lagförslag som innebär att den som utsatts för människohandel under vissa förutsättningar skall kunna beviljas permanent uppehållstillstånd i Sverige. Därmed tillstyrks delvis ett flertal motionsyrkanden. Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag samt avstyrker övriga motionsyrkanden.

I ärendet finns 10 reservationer och ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Utskottets överväganden.....	5
Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning	5
Utbildningsfrågor m.m.	15
Offer för människohandel	17
Reservationer.....	20
1. Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning, punkt 1 (fp, kd).....	20
2. Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning, punkt 1 (v).....	21
3. Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning, punkt 1 (c).....	22
4. Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning, punkt 1 (mp).....	23
5. Gömda homosexuella, punkt 2 (mp).....	24
6. Utbildningsfrågor m.m., punkt 3 (fp, kd, v, c, mp).....	24
7. Kunskap om könsmaktsordningen vid asylprövningen, punkt 4 (v, mp).....	25
8. Utvärdering, punkt 5 (v).....	25
9. Utredning av kvinnors asylskäl, punkt 6 (fp, c).....	26
10. Beslutsmotivering m.m., punkt 7 (fp).....	26
Särskilt yttrande.....	28
Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning, punkt 1 (m)	28
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	29
Propositionen.....	29
Följdmotioner.....	29
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005.....	31
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	35

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning**

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716). Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:6 och avslår motionerna 2005/06:L291 yrkande 45, 2005/06:L341 yrkande 18, 2005/06:L342 yrkande 5, 2005/06:L375 yrkande 5, 2005/06:U246 yrkande 4, 2005/06:U382 yrkande 16, 2005/06:Sf1 yrkandena 1–4, 7, 8, 10 och 11, 2005/06:Sf3 yrkandena 1 och 3–5, 2005/06:Sf4 yrkandena 1 och 4 samt 2005/06:Sf251 yrkande 18.

Reservation 1 (fp, kd)

Reservation 2 (v)

Reservation 3 (c)

Reservation 4 (mp)

2. **Gömda homosexuella**

Riksdagen avslår motion 2005/06:L342 yrkande 7.

Reservation 5 (mp)

3. **Utbildningsfrågor m.m.**

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:L291 yrkande 46, 2005/06:Sf1 yrkande 6, 2005/06:Sf2, 2005/06:Sf3 yrkande 2, 2005/06:Sf4 yrkande 2, 2005/06:Sf251 yrkande 19, 2005/06:Sf312 yrkande 4 och 2005/06:Sf364 yrkande 4.

Reservation 6 (fp, kd, v, c, mp)

4. **Kunskap om könsmaksordningen vid asylprövningen**

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Sf1 yrkande 5 och 2005/06:Sf3 yrkande 6.

Reservation 7 (v, mp)

5. **Utvärdering**

Riksdagen avslår motion 2005/06:Sf251 yrkande 20.

Reservation 8 (v)

6. **Utredning av kvinnors asylskäl**

Riksdagen avslår motion 2005/06:Sf4 yrkandena 5–7.

Reservation 9 (fp, c)

7. **Beslutsmotivering m.m.**

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:L291 yrkande 44 och 2005/06:Sf4 yrkande 3.

Reservation 10 (fp)

8. Offer för människohandel

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anfört om att under vissa förutsättningar bevilja offer för människohandel permanent uppehållstillstånd i Sverige. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2005/06:Ju306 yrkande 16, 2005/06:Ju383 yrkande 5, 2005/06:U340 yrkande 10, 2005/06:Sf1 yrkande 9, 2005/06:Sf224, 2005/06:Sf334 yrkande 15, 2005/06:Sf364 yrkande 5, 2005/06:Sf373 yrkande 15, 2005/06:So467 yrkande 1 och 2005/06:A370 yrkande 33 och avslår motionerna 2005/06:Ju482 yrkande 2 och 2005/06:U340 yrkande 5.

Stockholm den 17 november 2005

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Tomas Eneroth

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Eneroth (s), Sven Brus (kd), Anita Jönsson (s), Per Westerberg (m), Bo Könberg (fp), Mona Berglund Nilsson (s), Ulla Hoffmann (v), Lennart Klockare (s), Tobias Billström (m), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Birgitta Carlsson (c), Göte Wahlström (s), Anna Lilliehöök (m), Yilmaz Kerimo (s), Mona Jönsson (mp), Kurt Kvarnström (s) och Anne-Marie Ekström (fp).

Utskottets överväganden

Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning

Utskottets förslag i korthet

Förföljelse som grundar sig på kön eller sexuell läggning skall kunna ligga till grund för flyktingskap enligt den nya utlänningslagen. Ett tillägg med denna innebörd görs i flyktingbestämmelsen samtidigt som den särskilda bestämmelsen om skydd för den som på grund av kön eller homosexualitet känner välgrundad fruktan för förföljelse utgår.

Riksdagen bör därmed bifalla regeringens förslag och avslå motioner bl.a. om vad som inkluderas i begreppet kön, betydelsen av att dölja sin sexuella läggning, inre flyktalternativ, förföljelse inom den privata sfären och beviskraven.

Jämför reservationerna 1 (fp, kd), 2 (v), 3 (c), 4 (mp) och 5 (mp) samt särskilt yttrande (m).

Gällande ordning

Enligt nuvarande utlänningslag (1989:529) finns två former av skydd som ger rätt till uppehållstillstånd, nämligen flyktingskap och ställning som skyddsbehövande i övrigt. Därutöver kan uppehållstillstånd beviljas på grund av anhöriginvandring, av humanitära skäl eller för arbete och studier.

Från och med den 31 mars 2006 kommer nuvarande utlänningslag att ersättas av en ny utlänningslag (prop. 2004/05:170 och 172, bet. 2004/05:SfU17 och 18, rskr. 2005/06:1 och 2, SFS 2005:716). Förutom att den nya utlänningslagen innebär att en helt ny instans- och processordning införs i utlännings- och medborgarskapsärenden innehåller den nya utlänningslagen förhållandevis få förändringar jämfört med nuvarande utlänningslag. Bland förändringarna kan nämnas att den kategori ärenden som i dag faller in under s.k. politisk-humanitära skäl i fortsättningen skall prövas enligt bestämmelserna om skyddsbehövande i övrigt samt att begreppet humanitära skäl i nuvarande utlänningslag ersätts med begreppet synnerligen ömmande omständigheter i den nya utlänningslagen.

Definitionen av begreppet flykting finns i 1951 års konvention om flyktingars rättsliga ställning, Genèvekonventionen, ändrad genom 1967 års protokoll angående flyktingars rättsliga ställning, det s.k. New York-protokollet. Enligt Genèvekonventionen förstås med flykting en person som i anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av sin ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politisk åskådning befinner sig utanför sitt hemland och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill begagna sig av hemlandets skydd.

En flykting har enligt nuvarande regler en principiell rätt att få uppehållstillstånd i Sverige. Definitionen av vem som är flykting finns i 3 kap. 2 § utlänningslagen (UtlL) och har samma lydelse som i Genèvekonventionen, dock med tillägget att denna rätt gäller oberoende av om förföljelsen utgår från landets myndigheter eller om dessa inte kan antas bereda trygghet mot förföljelse från enskilda.

Utöver flyktingar har enligt 3 kap. 3 § UtlL tre andra kategorier en principiell rätt att få skydd i Sverige. Det rör sig om personer som lämnat sitt land av andra skäl än av flyktingskäl och som

1. känner en välgrundad fruktan för att straffas med döden eller med kroppsstraff eller att utsättas för tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (den s.k. tortyrbestämmelsen),
2. på grund av en yttre eller inre väpnad konflikt behöver skydd eller på grund av en miljökatastrof inte kan återvända till sitt hemland eller
3. på grund av sitt kön eller homosexualitet känner välgrundad fruktan för förföljelse.

Som flykting och som skyddsbehövande i övrigt anses även en person som är statslös och som av de uppräknade skälen befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare haft sin vanliga vistelseort, under förutsättning att personen inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill återvända dit.

Nu redovisade bestämmelser om flyktingar och skyddsbehövande i övrigt har oförändrade överförts till 4 kap. 1 och 2 §§ i den nya utlänningslagen (NUtlL), dock med den nämnda ändringen att till 4 kap. 2 § har även överförts den kategori ärenden som enligt nuvarande regler faller in under politisk-humanitära skäl. Ändringen innebär att den som känner välgrundad fruktan för allvarliga övergrepp på grund av andra svåra motsättningar i hemlandet än en yttre eller inre väpnad konflikt skall anses som skyddsbehövande i övrigt.

Nedan redovisas bestämmelserna i den nya utlänningslagen inom parentes.

En asylsökande som beviljas uppehållstillstånd kan enligt 3 kap. 6 § UtlL (4 kap. 3 § NUtlL) begära att en flyktingförklaring utfärdas. Flyktingskapet medför vissa rättsverkningar som inte gäller skyddsbehövande i övrigt eller utlänningslag som beviljas uppehållstillstånd på annan grund. Rätten till resedokument tillkommer enligt 3 kap. 7 § UtlL (4 kap. 4 § NUtlL) endast flyktingar och statslösa. Ett resedokument ger innehavaren rätt att resa viseringsfritt till flera länder. Den som är flykting eller statslös kan också beviljas svenskt medborgarskap efter fyra års hemvist i Sverige i stället för de fem år som normalt gäller för utomnordiska medborgare, 11 § lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap. Vidare gäller reglerna om familjeåterföreningsbidrag enligt förordningen (1984:936) om bidrag till flyktingar för kostnader för anhörigas resor till Sverige endast flyktingar.

Propositionen

En grundläggande och självklar del av svensk migrationspolitik är att i enlighet med Genèvekonventionens bestämmelser bereda skydd åt människor som flytt undan förföljelse i sina hemländer och av denna anledning kommit till Sverige. Alla skyddsbehövande omfattas dock inte av ordalydelsen i Genèvekonventionens flyktingdefinition. Definitionen har exempelvis i Sverige inte ansetts omfatta personer som flytt undan förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning. Samma förhållande gäller för utlänningsslagens flyktingdefinition.

Regeringen har länge uppmärksammat de särskilda behov som människor på flykt undan förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning kan ha i asylprocessen. Efter en lagändring 1997 tillerkänns den som riskerar förföljelse på grund av kön eller homosexualitet ett skydd inom ramen för bestämmelserna om skyddsbehövande i övrigt. Det har dock visat sig att denna bestämmelse i praxis har fått en begränsad tillämpning, såväl när det gäller kön som homosexualitet. I flertalet fall har den som åberopat förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning i stället beviljats uppehållstillstånd av humanitära skäl, och i den mån det har ansetts föreligga en risk för förföljelse har skydd oftast beviljats på andra grunder än enligt bestämmelsen om skyddsbehövande i övrigt.

Regeringen anser att tolkningen av flyktingbegreppet bör omfatta också den som behöver skydd mot förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning och föreslår att ett tillägg med denna innebörd görs i flyktingbestämmelsen och att den särskilda bestämmelsen om skydd på grund av kön och homosexualitet i bestämmelsen om skyddsbehövande i övrigt slopas.

Begreppet kön används i svensk lagstiftning för att beteckna inte bara biologiskt kön utan inbegriper i vissa sammanhang även s.k. socialt eller kulturellt kön. I flyktingrättsliga sammanhang bör begreppet kön enligt regeringens mening användas i den vidaste bemärkelsen och således omfatta inte bara den biologiska skillnaden mellan män och kvinnor utan även socialt och kulturellt bestämda, stereotypa, föreställningar om hur män respektive kvinnor skall bete sig. Med begreppet sexuell läggning avses enligt vedertagen lagteknisk terminologi homo-, bi- och heterosexuell läggning. Med begreppet transpersoner brukar i regel avses transsexuella, transvestiter och andra personer som har en könsidentitet eller ett könsuttryck som tidvis eller alltid skiljer sig från normen för det kön som registrerats för dem vid födseln. Transsexualism anses i svensk rätt och EG-rätt vara en fråga om könstillhörighet. När det gäller övriga transpersoner gör regeringen bedömningen att också de bör kunna omfattas av begreppet kön, i den mån förföljelse som riktas mot dessa personer har sin grund i personernas förhållningssätt till könsidentiteten.

När formerna för förföljelse tar sig olika uttryck beroende på om den förföljde är man eller kvinna brukar man i flyktingrättsliga sammanhang tala om könsspecifik förföljelse. Könrelaterad förföljelse, däremot, avser det förhållandet att skälet till förföljelsen ligger i den förföljdes könstillhö-

riighet. Exempel på könsspecifik förföljelse riktad mot kvinnor är könsstympling, tvångssteriliseringar och aborter som utförs under tvång. Även våldtäkt kan anses utgöra könsspecifik förföljelse när det gäller kvinnor.

Beträffande förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning som grund för tillhörighet till en viss samhällsgrupp anges i propositionen att UNHCR i sina riktlinjer framhåller att en korrekt tolkning av begreppet tillhörighet till en viss samhällsgrupp inrymmer såväl kön som sexuell läggning och att kvinnor och homosexuella kan utgöra exempel på sådana samhällsgrupper som avses i konventionens flyktningbegrepp.

I rådets direktiv 2004/83/EG om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet, det s.k. skyddsgrundsdirektivet, anges uttryckligen att sexuell läggning kan vara en sådan egenskap som kan grunda tillhörighet till en viss samhällsgrupp samt att könsrelaterade aspekter kan beaktas vid bedömningen av vad som är en särskild samhällsgrupp. En särskild utredare har fått i uppdrag att ta ställning till hur direktivet skall genomföras i Sverige. Uppdraget skall redovisas senast den 30 november 2005 (dir. 2004:114 och 2005:95).

Regeringen anser att det är mycket angeläget att den svenska tolkningen av flyktingdefinitionen nu ändras i anslutning till dessa internationellt utarbetade och accepterade definitioner och riktlinjer. Regeringen föreslår därför att kön och sexuell läggning, ensamt eller i förening med andra kännetecken, skall kunna grunda tillhörighet till en viss samhällsgrupp även i den svenska utlänningslagens mening, och att den som söker skydd undan sådan förföljelse skall kunna ges flyktingstatus på denna grund.

Enligt vad som anges i propositionen kan förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning inrymmas under samtliga grunder för förföljelse som anges i utlänningslagens flyktingdefinition. Förföljelsegrunderna är likvärdiga i förhållande till varandra och prövningen när förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning åberopas bör därför göras utifrån samtliga grunder, utan inbördes rangordning. Flera förföljelsegrunder kan också vara tillämpliga samtidigt.

Vid prövningen av om flyktingbestämmelsens krav att fruktan för förföljelse skall vara välgrundad skall göras en bedömning av risken för att sökanden kan komma att utsättas för förföljelse vid ett återvändande till hemlandet. Om en person i hemlandet har levt på ett sätt som minimerat risken för förföljelse, t.ex. genom att dölja sin sexuella läggning, kan denna omständighet ha betydelse vid riskbedömningen. Det hindrar dock inte att den enskilde, på grund av sin sexuella läggning, skall anses tillhöra en viss samhällsgrupp, och det får aldrig krävas att personen i fråga skall göra avkall på en sådan grundläggande egenskap vid ett återvändande. Riskbedömningen måste göras med utgångspunkt i omständighe-

terna i det enskilda fallet och de närmare gränsdragningarna för prövningen i detta avseende av asylskäl som rör förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning får överlämnas åt rättstillämpningen att göra.

Bevisbördan i asylärenden ligger enligt vedertagna principer hos den asylsökande. Enligt regeringen syftar den föreslagna lagändringen inte till att förändra de beviskrav som nu gäller. Någon fullständig bevisning som klart styrker att det finns en risk för förföljelse kan sällan läggas fram, och sökandens berättelse bör därför godtas om den framstår som trovärdig och sannolik. Detta gäller enligt regeringen självfallet även påståenden om förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning.

Ändringen föreslås träda i kraft den 31 mars 2006, när den nya utlänningslagen skall träda i kraft.

Motionerna

Några av de motioner som redovisas nedan är väckta med anledning av propositionen. Det gäller motionerna Sf1, Sf2, Sf3 och Sf4. Övriga motionsyrkanden är väckta under den allmänna motionstiden 2005, dvs. före det att propositionen överlämnades till riksdagen.

Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf1 yrkande 1 ett tillkännagivande om att de rättsfall som refererats under 1.7 i utredningsbetänkandet Flyktingenskap och könsrelaterad förföljelse (SOU 2004:31) saknar relevans efter det att lagändringen trätt i kraft. I samma motion yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om behov av ändrad tillämpning av de andra konventionsgrunderna förutom samhällsgrupp vid könsrelaterad förföljelse. För att undvika att samhällsgruppsrekvisitet används oproportionerligt ofta anser motionärerna att det måste tydliggöras att könsrelaterade aspekter skall beaktas även vid tillämpning av de andra konventionsgrunderna. I yrkande 4 begär motionärerna ett tillkännagivande om att den praxis som utvecklats hos Migrationsverket och Utlänningsnämnden, om att hänvisa till ny lagstiftning avsedd att skydda kvinnor utan att ta hänsyn till om lagstiftningen genomförts i praktiken, inte längre får tjäna som vägledning. I yrkande 11 begärs ett tillkännagivande om tillämpningen av UNHCR:s aktuella riktlinjer vad gäller svenska myndigheters tolkning av de nya bestämmelserna om förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning. Motionärerna anser att Guidelines on international protection: Gender-Related Persecution och Guidelines on international protection: Membership of a particular social group bör vara vägledande för svenska myndigheter i deras tolkning av den nya bestämmelsen.

Mona Jönsson m.fl. (mp) begär i motion Sf3 yrkande 5 ett tillkännagivande om att transpersoner skall inkluderas i flyktingbegreppet.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) begär i motion L291 yrkande 45 ett tillkännagivande om den svenska lagstiftningen rörande förföljda homosexuella, bisexuella och transpersoner. Lagändringen måste enligt motionärerna kombineras med tydliga motivuttalanden och en förbättrad bevakning av HBT-personers utsatthet för förföljelse i olika länder.

Rosita Runegrund m.fl. (kd) begär i motion U382 yrkande 16 ett tillkännagivande om ett stärkt skydd för personer som riskerar förföljelse på grund av kön, bl.a. i form av könsstympning.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf251 yrkande 18 ett tillkännagivande om åtgärder för att den planerade lagstiftningen om flyktingstatus vid förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning skall få genomslag i rättstillämpningen. Motionärerna anser att det bör klargöras att vissa äldre rättsfall saknar relevans efter lagändringen.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion L375 yrkande 5 förslag till lagstiftning som innebär att könsidentitet skall omfattas av flyktingbegreppet.

Kenneth Johansson m.fl. (c) begär i motion L341 yrkande 18 ett tillkännagivande om efterlevnad av riksdagens beslut att förföljelse på grund av sexuell läggning och könsidentitet skall vara giltigt asylskäl. Motionärerna framhåller att riksdagens beslut inte på ett tillfredsställande sätt implementerats i Migrationsverkets och UD:s verksamhet.

I motion U246 av Eva Flyborg m.fl. (m, fp, kd, c) begärs i yrkande 4 ett tillkännagivande om att våldtagna kvinnor ofta blir utfrusna från samhället och därför bör kunna få status som flyktingar precis som människor som förföljs för sin tro, politiska åsikt eller sexuella läggning.

Betydelsen av att dölja sin sexuella läggning m.m.

Bo Könberg m.fl. (fp) begär i motion Sf4 yrkande 1 att riksdagen godkänner som motivuttalande till den nya lagen att man inte kan kräva att en person skall avstå från att leva enligt sin sexuella läggning. Det är enligt motionärerna oacceptabelt att homosexuella flyktingar utvisas med motiveringen att de inte riskerar förföljelse om de döljer sin sexuella läggning.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf1 yrkande 2 ett tillkännagivande om att regeringens vägledande beslut den 28 maj 1998 inte längre ger uttryck för gällande rätt. Motionärerna refererar till ett regeringsbeslut avseende en homosexuell man från Iran som beviljades uppehållstillstånd med stöd av könsbestämmelsen sedan han ådragit sig uppmärksamhet i massmedierna.

Mona Jönsson m.fl. (mp) begär i motion Sf3 yrkande 3 ett tillkännagivande om att det faktum att sökanden har dolt sin sexuella läggning inte skall spela roll vid behandling av ärendet hos myndigheterna.

Peter Eriksson m.fl. (mp) begär i motion L342 yrkande 5 ett tillkännagivande om att personer som förföljs på grund av sexuell läggning och/eller könsidentitet måste få uppehållstillstånd i Sverige och att de inte skall behöva dölja sin sexuella läggning. I samma motion yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om tidigare avvisningsbeslut. Eftersom Migrationsverket

slutat avvisa homosexuella till Iran på grund av risk för avrättning anser motionärerna att de som redan fått avvisningsbeslut och nu lever gömda bör ges uppehållstillstånd i Sverige.

Inre flyktalternativ

Bo Könberg m.fl. (fp) begär i motion Sf4 yrkande 4 ett tillkännagivande om att avvisningsbeslut som föranleds av att det finns ett internt flyktalternativ måste motiveras mer noggrant. Detta gäller särskilt i fråga om ensamstående kvinnor.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf1 yrkande 10 ett tillkännagivande om att tillämpa UNHCR:s riktlinjer angående inre flyktalternativ när det gäller möjligheten att hänvisa en asylsökande kvinna till ett alternativt skydd i hemlandet.

Mona Jönsson m.fl. (mp) begär i motion Sf3 yrkande 4 ett tillkännagivande om att det inre flyktalternativet inte är avhängigt ett lagstiftat förbud mot homosexualitet. Om det inte finns ett direkt förbud mot homosexuella förbindelser i hemlandet avvisas eller utvisas personen i fråga.

Förföljelse inom den privata sfären

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf1 yrkande 7 ett tillkännagivande om att förföljelse i den privata sfären som grund för flyktingskap skall hantearas i överensstämmelse med internationell flyktingrätt. Om förföljelse från t.ex. maken är flyktinggrundande skall det inte spela någon roll om bristen på skydd från statens sida är flyktinggrundande eller inte. I samma motion yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om att UNHCR:s yttrande bör anses vägledande för svenska myndigheter när det gäller den flyktingrättsliga bedömningen av våld i den privata sfären. Motionärerna hänvisar till ett yttrande av UNHCR den 9 januari 2004 över ett beslut av en immigrationsdomstol i USA.

Bevisbördan

Mona Jönsson m.fl. (mp) begär i motion Sf3 yrkande 1 ett tillkännagivande om att beviskraven för förföljelse på grund av kön och sexuell läggning bör sänkas till en rimlig nivå.

Utskottets ställningstagande

Med begreppet kön avses såväl biologiskt som socialt kön. Även transsexualism anses vara en fråga om könstillhörighet. Enligt vad som anges i propositionen kan också övriga transpersoner omfattas av begreppet kön i flyktingbestämmelsens mening.

Utskottet välkomnar detta ställningstagande som innebär att samtliga transpersoner kan omfattas av begreppet kön. Liksom för övriga asylsökande krävs när det gäller samhällsgruppsrekvisitet att förföljelsen har sin

grund i just personens kön eller förhållningssätt till könsidentiteten. Transpersoner kommer därmed att få samma skydd enligt flyktingparagrafen som andra personer får som utsätts för förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning.

Utskottet kan också konstatera att s.k. könsspecifik förföljelse omfattas av regeringens förslag. I propositionen framhålls bl.a. att könsstympning är ett tydligt exempel på könsspecifik förföljelse riktad mot kvinnor och att detsamma gäller tvångssteriliseringar och aborter som utförs under tvång. Även våldtäkt kan anses utgöra könsspecifik förföljelse när det gäller kvinnor. Det finns enligt propositionen otaliga exempel på att våldtäkt mot kvinnor används systematiskt som en strategi i krigsföring, där övergreppen har till syfte att förnedra inte bara kvinnan utan också hennes anhöriga. En våldtäkt kan ha sin grund i kvinnans eller hennes anhörigas ras, nationalitet, religion, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politiska åskådning men den kan också ha orsaker som inte har anknytning till flyktingdefinitionens förföljelsegrunder.

För att undvika att samhällsgruppsrekvisitet används oproportionerligt ofta krävs i en av motionerna att könsrelaterade aspekter skall beaktas vid tillämpning även av andra konventionsgrunder. Utskottet konstaterar att förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning kan inrymmas under samtliga grunder för förföljelse enligt den nya utlänningslagens flyktingdefinition och att flera förföljelsegrunder kan vara tillämpliga samtidigt. Enligt vad som anges i propositionen kan det därför vara nödvändigt att pröva de åberopade asylskälen i förhållande till samtliga förföljelsegrunder för att finna den mest relevanta grunden. Något uttalande från riksdagens sida är därmed inte påkallat.

När det gäller betydelsen av att dölja sin sexuella läggning framhålls i propositionen att det vid prövningen av om kravet att fruktan för förföljelse skall vara välgrundad skall göras en bedömning av risken för att sökanden kan komma att utsättas för förföljelse vid ett återvändande till hemlandet. Om en person i hemlandet har levt på ett sätt som minimerat risken för förföljelse, t.ex. genom att dölja sin sexuella läggning, kan denna omständighet enligt regeringen ha betydelse vid riskbedömningen. Det hindrar dock inte att den enskilde, på grund av sin sexuella läggning, skall anses tillhöra en viss samhällsgrupp och det får aldrig krävas att personen i fråga skall göra avkall på en sådan grundläggande egenskap vid ett återvändande. Riskbedömningen måste enligt regeringen göras med utgångspunkt i omständigheterna i det enskilda fallet och de närmare gränsdragningarna för prövningen får överlämnas åt rättstillämpningen att göra.

I propositionen redovisas bl.a. ett rättsfall avseende en homosexuell iransk man som efter beslut av regeringen den 28 maj 1998 beviljades uppehållstillstånd med stöd av könsbestämmelsen. Personen i fråga hade varit föremål för uppmärksamhet i svenska massmedier och hade i sam-

band därmed uttalat sig om händelser som legat till grund för hans beslut att söka asyl i Sverige. Ärendet hade även tilldragit sig uppmärksamhet utomlands.

Enligt utskottets mening kan det aldrig komma i fråga att avvisa t.ex. en homosexuell person till hemlandet om han eller hon riskerar förföljelse på grund av sin sexuella läggning. Huruvida ett döljande av den sexuella läggningen utesluter risken för förföljelse torde vara en mycket grannlaga uppgift att bedöma. Beträffande den som dolt sin läggning såväl i hemlandet som i Sverige, och uppgett det riktiga förhållandet endast för migrationsmyndigheterna, är sannolikt risken för förföljelse på denna grund minimal. Men för den som levt helt öppet som homosexuell i Sverige även utan uppmärksamhet i svenska massmedier är risken förmodligen betydligt större. Redan det förhållandet att personen levt öppet som homosexuell i Sverige torde kunna innebära en risk för avslöjande och därmed förföljelse i hemlandet, t.ex. om det finns personer som av någon anledning vill skada honom eller henne. Dessutom anser utskottet att det inte är rimligt att kräva att en person som levt öppet i Sverige som homosexuell i fortsättningen skall dölja sin sexuella läggning för att undgå förföljelse i hemlandet. Utskottet anser att stor försiktighet måste iakttagas vid riskbedömningen men anser liksom regeringen att det får ankomma på Migrationsverket och migrationsdomstolarna att i varje enskilt fall avgöra om personen behöver skydd i Sverige.

Vad gäller frågan om att bevilja uppehållstillstånd till dem som redan fått ett avvisningsbeslut och nu lever gömda i Sverige vill utskottet erinra om att riksdagen med anledning av en motion (s, v, mp) beslutat att fr.o.m. den 15 november 2005 införa en möjlighet till ny prövning för vissa grupper som kommit att vistas i Sverige lång tid och vars avvisnings- och utvisningsbeslut av olika anledningar inte verkställts (bet. 2005/06:SfU5, rskr. 2005/06:10).

I fråga om inre flyktalternativ anser utskottet att regeringen på ett tydligt sätt beskrivit de överväganden som måste göras när frågan om inre flyktalternativ som alternativ till flyktingskap skall bedömas (s. 28). I propositionen anges att den enskilde måste ha både ett effektivt skydd mot förföljelse i hemlandet och en realistisk möjlighet till försörjning och förutsättningar att leva på ett sätt som inte innebär onödigt lidande eller umbäranden. Regeringen framhåller särskilt att kvinnors möjligheter till försörjning för sig och sin familj, när sådan finns, skall beaktas och att det måste uppmärksammas att kvinnor i vissa länder ofta är mer utsatta som familjeförsörjare än män. Utskottet delar regeringens uppfattning och finner därför inte skäl att föreslå att riksdagen skall göra ett uttalande i frågan.

Ett beslut i fråga om uppehållstillstånd skall enligt 11 kap. 3 § UtIL (13 kap. 10 § NUtIL) alltid innehålla de skäl som ligger till grund för beslutet. Utskottet anser att beslut bl.a. om att avvisa eller utvisa en person med hänvisning till att det finns ett inre flyktalternativ måste fattas på ett fullödigt underlag och motiveras på ett tillfredsställande sätt. UNHCR:s riktlin-

jer kan här tjäna som vägledning för bedömningen av om uppehållstillstånd skall beviljas eller inte. Frågor om beslutsmotivering, val av relevanta riktlinjer etc. bör emellertid i första hand hanteras internt inom Migrationsverket och de migrationsdomstolar som inrättas fr.o.m. den 31 mars 2006. Något tillkännagivande från riksdagens sida är således inte påkallat.

Regeringen har redovisat i vilken mån förföljelse inom den privata sfären kan utgöra grund för flyktingskap (s. 28). Bland annat konstateras att t.ex. en mans våld mot sin hustru kan utgöra grund för flyktingskap under förutsättning att landets myndigheter på grund av t.ex. rådande religiösa eller kulturella mönster inte gör vad på dem ankommer för att skydda kvinnan, dvs. att myndigheterna i realiteten accepterar övergreppet på kvinnan. Om däremot det bristande skyddet av kvinnan beror på t.ex. ineffektivitet hos myndigheterna föreligger inte grund för flyktingskap. Utskottet har ingen annan uppfattning än regeringen i denna fråga och anser det inte påkallat med någon åtgärd från riksdagens sida.

Bevisbördan i asylärenden ligger som påpekats i propositionen hos den asylsökande och den föreslagna lagändringen syftar inte till att förändra detta förhållande. Något skäl att sänka beviskraven just i ärenden som gäller förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning kan utskottet inte se. Som framhålls i propositionen krävs inte någon fullständig bevisning utan sökandens berättelse bör godtas om den framstår som trovärdig och sannolik.

I flera av motionerna tas upp frågor som gäller bl.a. behovet av tydliga motivuttalanden, rättstillämpningen, och särskilt vissa rättsfall, samt tillämpningen av UNHCR:s riktlinjer. Utskottet anser inte att det finns något behov vare sig för utskottet eller för riksdagen att uttala sig i dessa frågor.

Mot bakgrund av vad ovan anförts tillstyrker utskottet regeringens förslag och avstyrker motionerna Sf1 yrkandena 1, 2, 4, 7, 8, 10 och 11, Sf3 yrkandena 1, 3 och 4, Sf4 yrkandena 1 och 4, L291 yrkande 45, Sf251 yrkande 18 och L342 yrkande 5.

Motionerna Sf1 yrkande 3, U382 yrkande 16, L375 yrkande 5, L341 yrkande 18, Sf3 yrkande 5 och U246 yrkande 4 får anses tillgodosedda med vad utskottet anförts och avstyrks därför. I den mån motion L342 yrkande 7 inte är tillgodosedd med vad utskottet anförts ovan om möjligheten till ny prövning av avvisnings- och utvisningsbeslut avstyrks motionsyrkandet i fråga.

Utbildningsfrågor m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden bl.a. om utbildning av utredare och beslutsfattare, utvärdering och utredning av asylsökande kvinnor.

Jämför reservationerna 6 (fp, kd, v, c, mp), 7 (v, mp), 8 (v), 9 (fp, c) och 10 (fp).

Motionerna

Bo Könberg m.fl. (fp) begär i motion Sf4 yrkande 2 ett tillkännagivande om krav på noggranna utredningar av förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning, utbildning och bättre kunskaper om de förföljda gruppernas situation i hemlandet. I dag bedöms ärendena ofta på ett undermåligt underlag och de utbildningssatsningar som görs återspeglas i mycket begränsad utsträckning i praxis. I samma motion yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att beslut skall motiveras utförligt och utan tvetydigheter i den nya instans- och processordningen. Det är viktigt att Migrationsverket motiverar sina beslut på ett annat sätt än tidigare så att det framgår varför en person beviljas eller nekas uppehållstillstånd. I yrkande 5 begär motionärerna ett tillkännagivande om krav på att de riktlinjer som Migrationsverket tagit fram som stöd vid asylutredningar av kvinnor efterlevs, vilket inte alltid sker i dag. I yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om de förhållanden som bör gälla vid utredning av kvinnliga asylsökande. Motionärerna anser att kvinnan skall tillfrågas om hon vill ha en kvinnlig utredare, en kvinnlig tolk och ett kvinnligt offentligt biträde. I yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om att sekretesslagen verkligen efterlevs i asylutredningar. Kvinnan bör ha möjlighet att höras separat och helt skilt från mannen och den övriga familjen.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) begär i motion Sf364 yrkande 4 ett tillkännagivande om att kunskapen om homosexuella, bisexuella och transpersoners situation i asylsökandes hemländer måste förbättras. HBT-personers flyktingärenden bedöms ofta på ett undermåligt kunskapsunderlag. Det gäller enligt motionärerna t.ex. flyktingar från Iran.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) begär i motion L291 yrkande 44 ett tillkännagivande om ett tilläggsprotokoll till Genèvekonventionen. Sverige bör internationellt verka för att ge flyktingstatus även åt personer som förföljs på grund av kön, könsidentitet eller sexuell läggning. I samma motion yrkande 46 begär motionärerna ett tillkännagivande om att kunskapen om homosexuella, bisexuella och transpersoners situation i de länder människor flyr från måste förbättras.

Sven Brus m.fl. (kd) begär i motion Sf2 ett tillkännagivande om behoven av utbildning för personal inom de beslutsfattande myndigheterna och en översyn av beslutsunderlagen om situationen i hemländerna för kvinnor

och homosexuella. Myndigheterna visar bristande kompetens och bemötande av dem som riskerar förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning, och beslutsunderlaget om situationen i de homosexuellas hemländer är bristfälligt.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf1 yrkande 5 ett tillkännagivande om svenska myndigheters och domstolars kunskap om könsmaktsordningen och problematiken kring olika former av våld mot kvinnor vid asylbedömningar. Sådan kunskap måste genomsyra asylbedömningarna för att undvika att våld mot kvinnor avfärdas som privata angelägenheter. I samma motion yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om ökad HBT-kompetens hos Migrationsverkets handläggare och beslutsfattare. Migrationsverket bör få ett särskilt uppdrag att öka HBT-kompetensen hos berörd personal.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf251 yrkande 19 ett tillkännagivande om utbildningssatsning riktad till Migrationsverkets personal med anledning av den nya lagstiftningen angående förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning. I samma motion yrkande 20 begärs ett tillkännagivande om en snar utvärdering av tillämpningen av den nya lagbestämmelsen.

Kalle Larsson m.fl. (v) begär i motion Sf312 yrkande 4 ett tillkännagivande om utbildningssatsning angående könsrelaterad förföljelse. Enligt motionärerna behövs en omfattande utbildning av Migrationsverkets personal.

Mona Jönsson m.fl. (mp) begär i motion Sf3 yrkande 2 ett tillkännagivande om vikten av att Migrationsverket, Utlänningsnämnden och, fr.o.m. den 31 mars 2006, migrationsdomstolarna ökar sin kompetens i ärenden som behandlar förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning. I samma motion yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om kvinnors speciella situation i asylprocessen.

Utskottets ställningstagande

Som påpekas i propositionen (s. 29) förutsätter bedömningen av asylskäl som har med förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning att göra noggranna utredningar och goda kunskaper hos utredare och beslutsfattare om förhållandena i den asylsökandes hemland, inte minst vad gäller synen på könsroller och sexuell läggning. Utskottet utgår liksom regeringen från att de utbildningsansvariga inom migrationsmyndigheterna, och fr.o.m. den 31 mars 2006 migrationsdomstolarna, kommer att tillse att all berörd personal får den utbildning som behövs. Något skäl för riksdagen att göra ett uttalande i denna fråga kan utskottet inte se. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Sf4 yrkandena 2 och 3, Sf364 yrkande 4, L291 yrkande 46, Sf2, Sf1 yrkandena 5 och 6, Sf251 yrkande 19, Sf312 yrkande 4 samt Sf3 yrkandena 2 och 6.

Beträffande kravet på utvärdering förutsätter utskottet att regeringen följer upp den nya lagstiftningen. Något tillkännagivande från riksdagens sida är inte påkallat. Utskottet avstyrker därmed motion Sf251 yrkande 20.

När det gäller utredning av asylsökande kvinnor konstaterar utskottet att Migrationsverket har utarbetat riktlinjer för hur kvinnors asylskäl bättre skall kunna uppmärksammas i asylprocessen. I riktlinjerna lyfts bl.a. fram att de ärenden som rör kvinnors särskilda skyddsbehov många gånger är känsliga och förutsätter fullgod kompetens hos såväl utredare och tolk som offentligt biträde. Vidare betonas bl.a. vikten av val av utredare, tolk och offentligt biträde samt frågor om sekretess och separat utredning. Sekretessaspekterna framhålls som en de viktigaste frågorna under asylutredningen. Särskilt viktigt kan det enligt riktlinjerna vara för kvinnan att förvissa sig om att uppgifterna hon lämnar inte förs vidare till mannen eller familjen i övrigt. Det framgår också att kvinnan alltid bör höras separat och helt skilt från mannen och den övriga familjen.

I en av motionerna påpekas att Migrationsverkets utredare inte alltid följer de av verket utfärdade riktlinjerna. Om det förhåller sig på det sättet är det oacceptabelt men utskottet anser att detta är en fråga som i första hand måste hanteras av Migrationsverket. Det saknas därför anledning för riksdagen att ta något initiativ i frågan. Motion Sf4 yrkandena 5–7 avstyrks därmed.

I en av motionerna framförs kravet på att Sverige internationellt bör verka för att få till stånd ett tilläggsprotokoll till Genèvekonventionen för att ge flyktingstatus även åt personer som förföljs på grund av kön, könsidentitet eller sexuell läggning. Av propositionen framgår att allt fler länder numera anser att förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning kan ligga till grund för flyktingkap. I dessa länder har bl.a. kvinnor och homosexuella erkänts som flyktingar med motiveringen att förföljelsen har sin grund i sökandens tillhörighet till en viss samhällsgrupp. Enligt regeringen överensstämmer en sådan tolkning av flyktingdefinitionen med den tolkning som rekommenderas av UNHCR. Utskottet avstyrker därmed motion L291 yrkande 44.

Offer för människohandel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör som sin mening ge regeringen till känna att regeringen skall återkomma med ett lagförslag som innebär att den som utsatts för människohandel under vissa förutsättningar skall kunna beviljas permanent uppehållstillstånd i Sverige. Därmed bifalls delvis ett flertal motionsyrkanden.

Gällande ordning

Sedan den 1 oktober 2004 kan en förundersökningsledare med stöd av 2 kap. 4 a § UtIL (5 kap. 15 § NUtIL) ansöka om tidsbegränsat uppehållstillstånd för utländska målsägande och vittnen, t.ex. offer för människohan-

del, om det behövs för att förundersökning eller huvudförhandling i brottmål skall kunna genomföras. Av 2 kap. 5 c § UtIL framgår att det inte föreligger något hinder för att pröva en ansökan om uppehållstillstånd som gjorts av utlänning som redan beviljats uppehållstillstånd enligt 4 a §. Sistnämnda bestämmelse har inte överförts till den nya utlänningslagen eftersom det inte finns något hinder att pröva en ansökan om uppehållstillstånd som gjorts eller senare görs av utlänningen själv.

Motionerna

I motion Sf224 av Ulf Sjösten (m) begärs ett tillkännagivande om att omständigheten att vara utsatt för trafficking skall vägas in när personen prövas för uppehållstillstånd.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) begär i motion Sf364 yrkande 5 ett tillkännagivande om att bevilja offer för människohandel för sexuella ändamål permanent uppehållstillstånd i Sverige.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) begär i motion Ju383 yrkande 5 ett tillkännagivande om att offer för människohandel i normalfallet skall beviljas permanent uppehållstillstånd av humanitära skäl.

Sven Brus m.fl. (kd) begär i motion Sf373 yrkande 15 ett tillkännagivande om att erbjuda offer för människohandel för sexuella ändamål permanent uppehållstillstånd.

Göran Hägglund m.fl. (kd) begär i motion A370 yrkande 33 ett tillkännagivande om att kvinnor och barn som utnyttjats som sexslavar skall kunna söka och få uppehållstillstånd som skyddsbehövande eller på humanitär grund.

Maria Larsson m.fl. (kd) begär i motion Ju306 yrkande 16 ett tillkännagivande om att erbjuda offer för människohandel uppehållstillstånd i Sverige som skyddsbehövande eller på humanitär grund.

I motion Ju482 av Annelie Enochson (kd) begärs i yrkande 2 ett tillkännagivande om att kvinnor och barn som vittnar mot förövare måste skyddas och få tillfälligt uppehållstillstånd.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf1 yrkande 9 ett tillkännagivande om välgrundad fruktan för förföljelse på konventionsgrund för offer för människohandel. Motionärerna anser att det bör tydliggöras att även den som inte bidragit till lagföring av förövarna kan känna sådan välgrundad fruktan att skydd bör beredas och permanent uppehållstillstånd beviljas.

Camilla Sköld Jansson m.fl. (v) begär i motion So467 yrkande 1 ett tillkännagivande om flyktingstatus för de kvinnor som transporterats till Sverige för sexuell exploatering.

Birgitta Carlsson m.fl. (c) begär i motion Sf334 yrkande 15 ett tillkännagivande om att bevilja offer för människohandel för sexuella ändamål permanent uppehållstillstånd i Sverige.

Lotta Hedström m.fl. (mp) begär i motion U340 yrkande 5 ett tillkännagivande angående EU-ländernas fördelning av ansvar och kostnader för beskydd i väntan på den juridiska processen. I samma motion yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om att offer för trafficking skall kunna få permanent uppehållstillstånd.

Utskottets ställningstagande

I samband med behandlingen av regeringens proposition 2003/04:35 Människosmuggling och tidsbegränsat uppehållstillstånd för målsägande och vittnen m.m. framhöll utskottet i bet. 2003/04:SfU6 (s. 23) att den som i Sverige medverkat i en process rörande allvarlig brottslighet, och som på ett substantiellt sätt bidragit till att någon lagförs för t.ex. människosmuggling eller människohandel borde kunna ges ett permanent uppehållstillstånd. Personen har i dessa situationer i regel utsatts för stor fara och måste kunna beredas skydd härför. Utskottet motsatte sig däremot att enbart det faktum att en utlännings varit utsatt för brott automatiskt skall föranleda att ett permanent uppehållstillstånd beviljas.

Därtill kommer att det varken enligt nu gällande regler eller enligt den nya utlänningslagen finns något hinder för att personer, som beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som vittne eller målsägande, själva ansöker om uppehållstillstånd på andra grunder än de som förundersökningsledaren har åberopat.

Utskottet har inte ändrat uppfattning i frågan men anser att det bör införas en särskild bestämmelse i den nya utlänningslagen som anger att den som aktivt medverkat i rättsprocessen genom att ställa upp som vittne eller medverka som målsägande skall kunna beviljas permanent uppehållstillstånd i Sverige om personen i fråga till följd härav är i behov av skydd här. Utskottet anser att regeringen snarast skall återkomma till riksdagen med ett förslag härom och att riksdagen som sin mening bör ge regeringen detta till känna. Utskottet vill tillägga att ett ärende om uppehållstillstånd i dessa fall måste handläggas skyndsamt för att undvika att personerna i fråga utsätts för onödigt lidande.

Med det anförda bifaller utskottet delvis motionerna Sf224, Sf364 yrkande 5, Ju383 yrkande 5, Sf373 yrkande 15, A370 yrkande 33, Ju306 yrkande 16, Sf1 yrkande 9, So467 yrkande 1, Sf334 yrkande 15 och U340 yrkande 10. Däremot avstyrks motion Ju482 yrkande 2, som är tillgodosedd redan genom nu gällande lagstiftning. Även motion U340 yrkande 5 avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning, punkt 1 (fp, kd)

av Sven Brus (kd), Bo Könberg (fp) och Anne-Marie Ekström (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner vad som anförs i reservationen och antar därmed regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716). Vidare tillkännager riksdagen för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:6 och motionerna 2005/06:L291 yrkande 45 och 2005/06:Sf4 yrkandena 1 och 4 samt avslår motionerna 2005/06:L341 yrkande 18, 2005/06:L342 yrkande 5, 2005/06:L375 yrkande 5, 2005/06:U246 yrkande 4, 2005/06:U382 yrkande 16, 2005/06:Sf1 yrkandena 1–4, 7, 8, 10 och 11, 2005/06:Sf3 yrkandena 1 och 3–5 samt 2005/06:Sf251 yrkande 18.

Ställningstagande

Rådande praxis att homosexuella flyktingar avvisas eller utvisas med motiveringen att de inte riskerar förföljelse så länge de döljer sin sexuella läggning är oacceptabel. En sådan hållning är humanitärt och principiellt oförsvarlig eftersom den inte på något sätt erkänner människors rätt att kunna leva ett liv i enlighet med sin sexuella läggning. För att den föreslagna lagändringen inte skall bli verkningslös skall den nya bestämmelsen tillämpas så att homosexuella inte avvisas eller utvisas med denna motivering utan var och en skall ha rätt att leva i enlighet med sin sexuella läggning. Detta bör riksdagen godkänna som motivuttalande.

Migrationsverket och Utlänningsnämnden motiverar ofta sina avslagsbeslut med att det finns ett inre flyktalternativ för den asylsökande. Enligt vår uppfattning måste ett ärende som avslås på den grunden motiveras mer noggrant än i dag. Det gäller särskilt de många länder där ensamstående kvinnor inte kan försörja sig annat än genom prostitution och där de riskerar att stötas ut ur samhället. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning, punkt 1 (v)

av Ulla Hoffmann (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner vad som anförs i reservationen och antar därmed regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716). Vidare tillkännager riksdagen för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:6 och motionerna 2005/06:L375 yrkande 5, 2005/06:U246 yrkande 4, 2005/06:Sf1 yrkandena 1–4, 7, 8, 10 och 11 samt 2005/06:Sf251 yrkande 18 och avslår motionerna 2005/06:L291 yrkande 45, 2005/06:L341 yrkande 18, 2005/06:L342 yrkande 5, 2005/06:U382 yrkande 16, 2005/06:Sf3 yrkandena 1 och 3–5 samt 2005/06:Sf4 yrkandena 1 och 4.

Ställningstagande

I rättstillämpningen har det gjorts orimliga bedömningar av kvinnans möjligheter att få statens skydd eller att flytta inom landet. Om det även i fortsättningen ställs krav på att kvinnor som av politiska skäl utsatts för gruppvåldtäkt av poliser skall återvända till hemlandet och göra en polisanmälan lär reformen bli en pappersprodukt. Riksdagen bör därför godkänna att dessa rättsfall saknar relevans efter att lagändringen trätt i kraft.

Rådande praxis att homosexuella flyktingar avvisas eller utvisas med motiveringen att de inte riskerar förföljelse så länge de döljer sin sexuella läggning är oacceptabel. Det måste därför klargöras att rättsfall som innebär att återsändande kan ske om den sökande döljer sin sexuella läggning inte ger uttryck för de nya reglerna.

För att undvika att samhällsgruppsrekvisitet används oproportionerligt ofta i jämförelse med de andra konventionsgrunderna är det viktigt att könsrelaterade aspekter beaktas vid tillämpning även av andra konventionsgrunder än vid tillhörighet till viss samhällsgrupp. Det är vidare av stor vikt att den praxis som utvecklats hos Migrationsverket och Utlänningsnämnden, om att hänvisa till ny lagstiftning avsedd att skydda kvinnor utan att ta hänsyn till om lagstiftningen genomförs i praktiken, inte längre får tjäna som vägledning.

Enligt propositionen utgör förföljelse inom den privata sfären inte grund för flyktingskap om statens oförmåga eller ovilja att ge skydd beror på t.ex. resursbrist eller ineffektivitet. Detta synsätt visar på en stor kunskapsbrist om könsmaksordningen hos regeringen och överensstämmer inte heller med internationell flyktingrätt. Detta framgår av ett fall som rörde en kvinna som flydde från Guatemala efter att under flera år ha utsatts för brutalt våld från sin makes sida. Hon sökte politisk asyl i USA efter att ha

vägrats skydd av myndigheterna i Guatemala. Hon beviljades asyl på grund av makens våld och myndigheternas underlåtenhet att ge henne skydd. UNHCR, som yttrade sig om fallet, drog slutsatsen att kvinnan i fråga hade visat att hon inte bara utsatts för förföljelse på grund av medlemskap i en samhällsgrupp och sin politiska uppfattning, utan även att hon hyste en välgrundad fruktan för att i framtiden förföljas på dessa grunder. Mot bakgrund av vad nu anförts är det av avgörande vikt att frågan om förföljelse inom den privata sfären som grund för flyktingskap hantearas i överensstämmelse med internationell flyktingrätt och att UNHCR:s yttrande blir vägledande för svenska myndigheter.

När det gäller möjligheten att hänvisa en asylsökande kvinna till ett alternativt skydd i hemlandet krävs detaljerad information som underlag för bedömningen av om det är rimligt att kräva av kvinnan att hon flyttar till en annan del av landet för att få skydd. UNHCR:s riktlinjer om tillämpligheten av inre flyktalternativ bör här tjäna som vägledning.

Enligt UNHCR:s riktlinjer för flyktingkonventionens tillämpning skall konventionen tolkas på ett genussensitivt sätt. För att undvika att riktlinjerna inte beaktas eller tolkas restriktivt bör de aktuella riktlinjerna, ”Guidelines on international protection: Gender-Related Persecution” och ”Guidelines on international protection: Membership of a particular social group”, vara vägledande för de svenska myndigheterna.

Eftersom våldtagna kvinnor ofta blir utfrusna från samhället bör de när de söker asyl i Sverige kunna få uppehållstillstånd här som flyktingar precis som människor som förföljs för sin tro, politiska åsikt eller sexuella läggning.

Det ovanstående bör riksdagen godkänna som motivuttalande.

Dessutom bör det i lagtexten klart anges att begreppet könsidentitet omfattas av flyktingbegreppet. Detta bör regeringen som sin mening ge regeringen till känna.

3. Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning, punkt 1 (c)

av Birgitta Carlsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:6 och motion 2005/06:L341 yrkande 18 och avslår motionerna 2005/06:L291 yrkande 45, 2005/06:L342 yrkande 5, 2005/06:L375 yrkande 5, 2005/06:

U246 yrkande 4, 2005/06:U382 yrkande 16, 2005/06:Sf1 yrkandena 1–4, 7, 8, 10 och 11, 2005/06:Sf3 yrkandena 1 och 3–5, 2005/06:Sf4 yrkandena 1 och 4 samt 2005/06:Sf251 yrkande 18.

Ställningstagande

Under det senaste året har flera fall uppmärksammats där asylsökande homosexuella, bisexuella och transpersoner (HBT-personer) återförvisats till grovt repressiva hemländer. Detta trots att riksdagen beslutat att förföljelse på grund av sexuell läggning och könsidentitet skall vara grund för uppehållstillstånd i Sverige. Detta visar att riksdagens beslut inte på ett tillfredsställande sätt implementerats i Migrationsverkets verksamhet. Regeringen bör omgående vidta åtgärder för att säkerställa att riksdagens beslut kommer att efterlevas.

4. Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning, punkt 1 (mp)

av Mona Jönsson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner vad som anförts i reservationen och antar därmed regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716). Vidare tillkännager riksdagen för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:6 och motionerna 2005/06:L342 yrkande 5 och 2005/06:Sf3 yrkandena 1, 3 och 4 samt avslår motionerna 2005/06:L291 yrkande 45, 2005/06:L341 yrkande 18, 2005/06:L375 yrkande 5, 2005/06:U246 yrkande 4, 2005/06:U382 yrkande 16, 2005/06:Sf1 yrkandena 1–4, 7, 8, 10 och 11, 2005/06:Sf3 yrkande 5, 2005/06:Sf4 yrkandena 1 och 4 samt 2005/06:Sf251 yrkande 18.

Ställningstagande

Propositionens förslag är en bra början men risken är stor att lagändringen i praktiken inte leder till någon större förändring. För att motverka detta behöver beviskraven när det gäller förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning sänkas till en rimlig nivå. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Om en person i hemlandet levtt på ett sätt som minimerat risken för förföljelse, t.ex. genom att dölja sin sexuella läggning, kan denna omständighet enligt propositionen ha betydelse vid riskbedömningen. Samtidigt sägs att en person inte skall behöva göra avkall på sin tillhörighet till en viss samhällsgrupp. Resonemanget är ohållbart eftersom det inte innebär ett

erkännande av människors rätt att leva öppet som en HBT-person. Det förhållandet att den asylsökande har dolt sin sexuella läggning skall därför inte spela någon roll vid asylprövningen. Detta bör riksdagen godkänna som motivuttalande.

Frågan om inre flyktalternativ blir enligt propositionen aktuell bara om den enskilde har tillgång till ett effektivt skyddssystem mot förföljelse. När det gäller sexuell läggning är det dock så att Migrationsverket enbart kontrollerar om det finns ett direkt förbud mot homosexuella förbindelser i hemlandet. Om det inte finns ett sådant förbud hänvisar de till att hemlandets myndigheter har till uppgift att skydda den enskilde mot eventuella övergrepp. Detta är inte acceptabelt.

5. Gömda homosexuella, punkt 2 (mp)

av Mona Jönsson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:L342 yrkande 7.

Ställningstagande

Det har framkommit att personer avrättats i Iran på grund av sin sexuella läggning. Migrationsverket har slutat att avvisa homosexuella dit men i Sverige lever personer som nekats asyl på grund av sin sexuella läggning gömda. Om inte dessa personer ingår i den krets som har fått möjlighet att stanna genom de tillfälliga bestämmelserna om ny prövning av avvísings- och utvisningsbeslut bör en ordning införas så att berörda personer får stanna i Sverige.

6. Utbildningsfrågor m.m., punkt 3 (fp, kd, v, c, mp)

av Sven Brus (kd), Bo Könberg (fp), Ulla Hoffmann (v), Birgitta Carlsson (c), Mona Jönsson (mp) och Anne-Marie Ekström (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:L291 yrkande 46, 2005/06:Sf1 yrkande 6, 2005/06:Sf2, 2005/06:Sf3 yrkande 2, 2005/06:Sf4 yrkande 2, 2005/06:Sf251 yrkande 19, 2005/06:Sf312 yrkande 4 och 2005/06:Sf364 yrkande 4.

Ställningstagande

För att propositionens förslag skall få genomslag i tillämpningen krävs enligt vår uppfattning en förbättrad bevakning av såväl situationen för kvinnor som homosexuella, bisexuella och transpersoners (HBT-personer) utsatthet för förföljelse i olika länder. Som det är i dag bedöms sådana ärenden ofta på ett undermåligt kunskapsunderlag. Homosexuella män från Iran avvisas t.ex. med motiveringen att de kan leva i Iran om de döljer sin sexuella läggning. Kunskapen om kvinnors och HBT-personers situation i hemländerna måste därför förbättras och behovet av utbildning uppmärksammas. Även om utbildningssatsningar genomförs kontinuerligt inom de beslutsfattande myndigheterna har dessa utbildningar i mycket begränsad utsträckning återspeglats i praxis. Vi anser att Migrationsverket bör få ett särskilt uppdrag att öka HBT-kompetensen hos samtliga beslutsfattare och handläggare.

7. Kunskap om könsmaktsordningen vid asylprövningen, punkt 4 (v, mp)

av Ulla Hoffmann (v) och Mona Jönsson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Sf1 yrkande 5 och 2005/06:Sf3 yrkande 6.

Ställningstagande

Könsbaserat våld är en yttersta konsekvens av de värderingar som utgår från att män är överordnade kvinnor. Kunskap om könsmaktsordningen och problematiken kring olika former av våld mot kvinnor måste genomgå asylbedömningar hos svenska myndigheter och domstolar. Annars finns risk att våld mot kvinnor avfärdas som privata angelägenheter eller att risken för förföljelse underskattas.

8. Utvärdering, punkt 5 (v)

av Ulla Hoffmann (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Sf251 yrkande 20.

Ställningstagande

Det är av största vikt att regeringen relativt snart efter det att lagändringen trätt i kraft genomför en utvärdering för att förvissa sig om att de avsedda förändringarna fått genomslag i tillämpningen.

9. Utredning av kvinnors asylskäl, punkt 6 (fp, c)

av Bo Könberg (fp), Birgitta Carlsson (c) och Anne-Marie Ekström (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Sf4 yrkandena 5–7.

Ställningstagande

Migrationsverket har tagit fram riktlinjer för asylutredning av kvinnor. Dessa riktlinjer efterlevs dessvärre inte alltid. Riksdagen bör därför ställa krav på regeringen att tillse att riktlinjerna efterlevs.

Många kvinnliga asylsökande har varit utsatta för mycket integritetskränkande övergrepp som kan vara svåra att redogöra för i ett första möte med Migrationsverket. Av det skälet bör den asylsökande kvinnan tillfrågas om hon vill ha en kvinnlig utredare, en kvinnlig tolk och ett kvinnligt offentligt biträde. Vidare måste kvinnor alltid ha möjlighet att höras separat och helt skild från den övriga familjen.

10. Beslutsmotivering m.m., punkt 7 (fp)

av Bo Könberg (fp) och Anne-Marie Ekström (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:L291 yrkande 44 och 2005/06:Sf4 yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser att Migrationsverket i den nya instans- och processordningen måste motivera sina beslut på ett helt annat sätt än tidigare. Det måste tydligt framgå varför en person beviljas eller nekas uppehållstillstånd.

Eftersom Genèvekonventionen inte ger flyktingstatus åt personer som känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av kön, könsidentitet eller sexuell läggning bör Sverige verka internationellt för ett tilläggsprotokoll till Genèvekonventionen så att flyktingstatus tillerkänns även dessa personer.

Särskilt yttrande

Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning, punkt 1 (m)

Per Westerberg (m), Tobias Billström (m) och Anna Lilliehöök (m) anför:

Lagrådet har i sitt yttrande över regeringen proposition 2005/06:6 ansett att den föreslagna bestämmelsen inte har utformats på ett tillfredsställande sätt. Enligt Lagrådet bör frågan därför bli föremål för fortsatta överväganden. Vi anser i likhet med Lagrådet att förslaget inte fått den utformning som varit önskvärd. Detta är beklagligt men vi har ändå inte funnit skäl att motsätta oss ett genomförande av det.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2005/06:6 Flyktingskap och förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning:

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:000).

Följdmotioner

2005/06:Sf1 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att de rättsfall som refererats under 1.7 i utred-
ningen saknar relevans efter att lagändringen trätt i kraft.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att rättsfallet i regeringens vägledande beslut från
den 28 maj 1998 inte längre ger uttryck för gällande rätt.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om behov av ändrad tillämpning av de andra konven-
tionsgrunderna, förutom samhällsgrupp, vid könsrelaterad förföljelse.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att den praxis som utvecklats hos Migrationsverket
och Utlänningsnämnden om att hänvisa till ny lagstiftning avsedd
att skydda kvinnor ,utan att ta hänsyn till om lagstiftningen genom-
förs i praktiken, inte längre får tjäna som vägledning.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om kunskap om könsmaktsordningen och problematiken
kring olika former av våld mot kvinnor vid svenska myndigheters
och domstolars asylbedömningar.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om ökad HBT-kompetens hos Migrationsverkets hand-
läggare och beslutsfattare.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att förföljelse i den privata sfären som grund för
flyktingskap skall hanteras i överensstämmelse med internationell
flyktingrätt.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att UNHCR:s yttrande bör anses vägledande för svenska myndigheter när det gäller den flyktingrättsliga bedömningen av våld i den privata sfären.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om välgrundad fruktan för förföljelse på konventionsgrund för offer för människohandel.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillämpa UNHCR:s riktlinjer angående inre flyktalternativ när det gäller möjligheten att hänvisa en asylsökande kvinna till ett alternativt skydd i hemlandet.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillämpningen av UNHCR:s aktuella riktlinjer vad gäller de svenska myndigheternas tolkning av den nya bestämmelsen om förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning.

2005/06:Sf2 av Sven Brus m.fl. (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behoven av utbildning för personal inom de beslutsfattande myndigheterna och en översyn av beslutsunderlagen om situationen i hemländerna för kvinnor och homosexuella.

2005/06:Sf3 av Mona Jönsson m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att beviskraven för förföljelse på grund av kön och sexuell läggning bör sänkas till en rimlig nivå.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att Migrationsverket och Utlänningsnämnden, sedermera migrationsdomstolarna, ökar sin kompetens i ärenden som behandlar förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det faktum att sökanden har dolt sin sexuella läggning inte skall spela någon roll vid behandling av ärendet hos myndigheterna.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det inre flyktalternativet inte är avhängigt ett lagstiftat förbud mot homosexualitet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att transpersoner skall inkluderas i skrivningarna i propositionen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kvinnors speciella situation i asylprocessen.

2005/06:Sf4 av Bo Könberg m.fl. (fp):

1. Riksdagen godkänner vad i motionen anförs som motivuttalanden till den nya lagen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om krav på noggranna utredningar gällande förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning, utbildning och att kunskaperna om de förföljda gruppernas situation i hemlandet måste förbättras.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att beslut skall motiveras utförligt och utan tvetydigheter i den nya instans- och processordningen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avvisningsbeslut som föranleds av att det finns ett internt flyktalternativ måste motiveras mer noggrant.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om krav på att de riktlinjer som Migrationsverket tagit fram som stöd vid asylutredningar av kvinnor efterlevs.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om de förhållanden som bör gälla vid utredning av kvinnliga asylsökande.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att lagen om sekretess verkligen efterlevs i asylutredningar.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06:Ju306 av Maria Larsson m.fl. (kd):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att erbjuda offer för människohandel uppehållstillstånd i Sverige.

2005/06:Ju383 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att offer för människohandel i normalfallet skall beviljas permanent uppehållstillstånd av humanitära skäl.

2005/06:Ju482 av Annelie Enochson (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kvinnor och barn som vittnar mot förövare måste skyddas och få tillfälligt uppehållstillstånd.

2005/06:L291 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

44. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett tilläggsprotokoll till Genèvekonventionen.
45. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den svenska lagstiftningen rörande förföljda homosexuella, bisexuella och transpersoner.
46. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kunskapen om homosexuellas, bisexuellas och transpersoners situation i de länder människor flyr från.

2005/06:L341 av Kenneth Johansson m.fl. (c):

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om efterlevnad av riksdagens beslut att förföljelse på grund av sexuell läggning och könsidentitet skall vara giltigt asylskäl.

2005/06:L342 av Peter Eriksson m.fl. (mp, -):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skydd mot förföljelse på grund av sexuell läggning.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tidigare avvisningsbeslut.

2005/06:L375 av Lars Ohly m.fl. (v):

5. Riksdagen att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att könsidentitet skall omfattas av flyktingbegreppet.

2005/06:U246 av Eva Flyborg m.fl. (fp, m, kd, c):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att våldtagna kvinnor ofta blir utfrusna från samhället och därför bör kunna få status som flyktingar precis som människor som förföljs för sin tro, politiska åsikt eller sexuella läggning.

2005/06:U340 av Lotta Hedström m.fl. (mp):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs angående EU-ländernas fördelning av ansvar och kostnader för beskydd i väntan på den juridiska processen.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anför om att offer för trafficking ska kunna få permanent uppehållstillstånd.

2005/06:U382 av Rosita Runegrund m.fl. (kd):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett stärkt skydd för personer som riskerar förföljelse på grund av kön.

2005/06:Sf224 av Ulf Sjösten (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att omständigheten att vara utsatt för trafficking skall vägas in när personen provas för uppehållstillstånd.

2005/06:Sf251 av Lars Ohly m.fl. (v):

18. Riksdagen tillkännager för regeringen vad i motionen anförs om åtgärder för att den planerade lagstiftningen om flyktingstatus vid förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning skall få genomslag i rättstillämpningen.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utbildningssatsning med anledning av den nya lagstiftningen angående förföljelse på grund av kön och sexuell läggning.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en snar utvärdering av tillämpningen av den nya lagbestämmelsen.

2005/06:Sf312 av Kalle Larsson m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbildningssatsning angående könsrelaterad förföljelse.

2005/06:Sf334 av Birgitta Carlsson m.fl. (c):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bevilja offer för människohandel för sexuella ändamål permanent uppehållstillstånd i Sverige.

2005/06:Sf364 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kunskapen om homosexuellas, bisexuellas och transpersoners situation i asylsökandes hemländer måste förbättras.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bevilja offer för människohandel för sexuella ändamål permanent uppehållstillstånd i Sverige.

2005/06:Sf373 av Sven Brus m.fl. (kd):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att erbjuda offer för människohandel för sexuella ändamål permanent uppehållstillstånd.

2005/06:So467 av Camilla Sköld Jansson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om flyktingstatus för de kvinnor som transporterats till Sverige för sexuell exploatering.

2005/06:A370 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kvinnor och barn som utnyttjats som sexslavar skall kunna söka och få uppehållstillstånd som skyddsbehövande eller på humanitär grund.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

2 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen
(2005:000)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 1 och 2 §§ samt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:000) skall ha följande lydelse.

*Lydelse enligt bet. 2004/05:SfU17, Föreslagen lydelse
rskr. 2005/06:1*

4 kap.

1 §

Med flykting avses i denna lag en utlänning som

– befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att han eller hon känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, *tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller på grund av religiös eller politisk uppfattning*, och

– inte kan, eller på grund av sin fruktan inte vill, begagna sig av detta lands skydd.

Detta gäller oberoende av om det är landets myndigheter som är ansvariga för att utlänningen utsatts för förföljelse eller om dessa inte kan antas erbjuda trygghet mot förföljelse från enskilda.

Som flykting skall även anses en utlänning som är statslös och som

– av samma skäl som anges i första stycket befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare har haft sin vanliga vistelseort, och
– inte kan, eller på grund av sin fruktan inte vill, återvända dit.

2 §

Med skyddsbehövande i övrigt avses i denna lag en utlänning som i andra fall än som avses i 1 § befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att han eller hon

1. känner välgrundad fruktan för att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning,

2. behöver skydd på grund av en yttre eller inre väpnad konflikt

Med flykting avses i denna lag en utlänning som

– befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att han eller hon känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, *religiös eller politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till en viss samhällsgrupp*, och

– inte kan, eller på grund av sin fruktan inte vill, begagna sig av detta lands skydd.

Med skyddsbehövande i övrigt avses i denna lag en utlänning som i andra fall än som avses i 1 § befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att han eller hon

1. känner välgrundad fruktan för att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning,

2. behöver skydd på grund av en yttre eller inre väpnad konflikt

eller på grund av andra svåra motsättningar i hemlandet känner välgrundad fruktan att utsättas för allvarliga övergrepp,

3. inte kan återvända till sitt hemland på grund av en miljökatastrof, *eller*

4. *känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av sitt kön eller sin homosexualitet.*

Motsvarande gäller för en statslös utlänning som befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare har haft sin vanliga vistelseort.

eller på grund av andra svåra motsättningar i hemlandet känner välgrundad fruktan att utsättas för allvarliga övergrepp, *eller*

3. inte kan återvända till sitt hemland på grund av en miljökatastrof.

5 kap.

1 §

Flyktingar och skyddsbehövande i övrigt som befinner sig i Sverige har rätt till uppehållstillstånd.

Uppehållstillstånd får dock vägras

1. en flykting enligt 4 kap. 1 § *och en skyddsbehövande i övrigt enligt 4 kap. 2 § första stycket 4*, om det finns synnerliga skäl att inte bevilja uppehållstillstånd på grund av vad som är känt om utlänningens tidigare verksamhet eller med hänsyn till rikets säkerhet,

2. en skyddsbehövande i övrigt enligt 4 kap. 2 § första stycket 2 och 3, om det på grund av hans eller hennes brottslighet finns särskilda skäl att inte bevilja utlänningen uppehållstillstånd eller om det finns synnerliga skäl att inte bevilja sådant tillstånd på grund av vad som är känt om utlänningens tidigare verksamhet eller med hänsyn till rikets säkerhet,

3. en asylsökande som har rest in från Danmark, Finland, Island eller Norge och kan sändas tillbaka till något av dessa länder i enlighet med en överenskommelse mellan Sverige och det landet, om det inte är uppenbart att utlänningen inte kommer att beviljas uppehållstillstånd där,

4. en asylsökande som i annat fall före ankomsten till Sverige har uppehållit sig i ett annat land än hemlandet och där är skyddad mot förföljelse och mot att sändas till hemlandet eller ett annat land där han eller hon inte har motsvarande skydd,

5. en asylsökande som har särskild anknytning till ett annat land och där är skyddad på det sätt som anges i 4, eller

6. en asylsökande som kan sändas till Danmark enligt konventionen den 15 juni 1990 rörande bestämmandet av den ansvariga staten för prövningen av en ansökan om asyl som framställts i en av medlemsstaterna i de Europeiska gemenskaperna (Dublinkonventionen) och där är skyddad på det sätt som anges i 4.

I Dublinförordningen finns bestämmelser som tillämpas gentemot Europeiska unionens medlemsstater samt Island och Norge.

Uppehållstillstånd får dock vägras

1. en flykting enligt 4 kap. 1 §, om det finns synnerliga skäl att inte bevilja uppehållstillstånd på grund av vad som är känt om utlänningens tidigare verksamhet eller med hänsyn till rikets säkerhet,